

Azərbaycan-Özbəkistan- Türkmənistan enerji əməkdaşlığı uğurlu olacaq

Bunun üçün imkan da,
zəmin də, istək də var

Azərbaycan, Özbəkistan və Türkmənistan energetika sahəsində üçtərəfli əməkdaşlıq etmək üçün geniş perspektivlərə malikdirlər. Əvvəla, hər üç ölkənin təbii sərvətləri buna imkan verir. İkincisi isə, Türkmənistanla ənənəvi energetika əməkdaşlığımızın olması, son dövrlər Özbəkistanla bu sahədə yaranan sıx əlaqələr gələcək uğurlar üçün möhkəm zəmin yaradır.

Prezident İlham Əliyev avqustun 22-də Türkmənbaşı şəhərində Türkmənistan, Azərbaycan və Özbəkistan arasında yüksək səviyyəli görüş zamanı bu məsələni də vurğulayıb. Belə ki, Özbəkistanla ikitərəfli əməkdaşlığın ən perspektivli sahələrindən biri məhz enerji sektorudur. SOCAR və "Uzbekneftegaz" ASC Azərbaycanda və Özbəkistanda neft yataqlarının birgə işlənməsi, neft-qaz sektorunda layihələrin həyata keçirilməsi və digər sahələrdə əməkdaşlıq edirlər. Bu istiqamətdə bir sıra sənədlər imzalanıb.

Dövlətimizin başçısı Türkmənbaşı şəhərində bununla bağlı bildirmişdir: "Bizim dövlət neft şirkətimiz SOCAR artıq Özbəkistanda neft yatağının işlənməsinə də başlayıb, kontrakt imzalanıb. Ümid edirik ki, yaxın bir-iki il ərzində bizə gözəl xəbərlər verəcəklər. Özbəkistanda böyük neft yatağının kəşf edilməsi xəbərini biz hamımız səbirsizliklə gözləyirik".

Azərbaycan-Özbəkistan "yaşıl enerji" əməkdaşlığı da genişlənir. Keçən ilin noyabr ayında, COP29-un davam etdiyi günlərdə Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistan arasında üç dövlət başçısı tərəfindən "yaşıl enerji"nin istehsalı və tranziti ilə bağlı mühüm sənəd imzalanıb.

Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev imzalama zamanı sözügedən layihə haqqında belə demişdir: "Ölkələrimiz əhəmiyyətli dərəcədə bərpaolunan enerji resurslarına malikdir və global enerji keçidinə mühüm töhfə verə bilərlər. Özbəkistanda bu istiqamətdə

genişmiqyaslı işlər aparılır, "yaşıl enerji"nin inkişafı üçün böyük proqram qəbul edilib. Biz 2030-cu ilədək bərpaolunan enerji mənbələrinin payını 40 faizə çatdırmağı, həmçinin 4,2 gigavattlıq enerjisaxlama sistemləri yaratmağı planlaşdırırıq. Bundan başqa ilin sonunaədə biz əlavə olaraq 2,6 gigavatt bərpaolunan enerji və 300 meqavatt enerjisaxlama sistemlərini şəbəkəyə birləşdirəcəyik. Hər il təxminən 2 gigavatt günəş və külək enerjisi istehsal etmək gücünü işə salırıq".

Xəzər dənizindəki "Dostluq" yatağını isə Azərbaycanla Türkmənistan birgə işləyəcəklər. Bu yatağın karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənməsi və mənimsənilməsi haqqında Anlaşma Memorandumunun imzalanması iki ölkənin hökumətləri arasında 2021-ci il yanvarın 21-də Aşqabad şəhərində olub. Həmin il fevralın 25-də Prezident İlham Əliyev Anlaşma Memorandumunun təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanununu imzalayıb.

Ümumiyyətlə, son illər ərzində Azərbaycan və Türkmənistan arasında münasibətlər müsbət dinamika ilə inkişaf edir. Ali səviyyədə qarşılıqlı səfərlərin xronologiyası da bunu təsdiqləyir. "Dostluq" yatağının işlənməsi barədə ümumi qərar da bu münasibətlərdən qaynaqlanır. Mütəxəssislər yataqda təqribən 50 milyon tondan çox çıxarıla bilən neft və 30 milyard kubmetrdən çox təbii qaz ehtiyatının olduğunu proqnozlaşdırırlar.



Azərbaycan və Türkmənistan tərəflərinin bu yatağı "Dostluq" adlandırmaq barədə ümumi qərarı da dərin rəmzi mənə daşıyır. Çünki Anlaşma Memorandumunun imzalanması iki ölkənin energetika sahəsində prinsipə yeni mərhələnin, möhkəm beynəlxalq hüquqi bazaya əsaslanan birgə işin başlanğıcını qoydu ki, bunlar da regiona sistemli və uzunmüddətli əsasda iri xarici investisiyalar axını üçün əlavə ciddi stimullar yaradır. Həm Azərbaycanın, həm də Türkmənistanın milli iqtisadiyyatının dinamik inkişafına, yeni iş yerlərinin yaradılmasına, insanların həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə yeni təkan verilir.

Azərbaycan, Özbəkistan və Türkmənistan arasında enerji əlaqələri möhkəm əməkdaşlığa əsaslanaraq isə nəticələr daha ürəkəçən olacaq. Türkmənbaşıda üç ölkənin prezidentləri məhz bu məsələ üzərində də dayanıblar. Şərhə ehtiyac olmadığına əminliklə onların hər

birinin mətbuata verdikləri bəyanatdan kiçik bir parçanı misal gətiririk.

Türkmənistan Xalq Məsləhətinin Sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədov bəyanatında demişdir: "Ölkələrimizin iqtisadi əməkdaşlıq baxımından potensialını nəzərdən keçirdik ki, bu da təkcə bizim deyil, bütün Avrasiya regionunun inkişafına töhfə verir. Bu qarşılıqlı fəaliyyət bizə bütün regionumuz daxilində geoiqtisadi əməkdaşlığı gücləndirməyə imkan verəcək. Bunu təsdiqləyən çoxlu misallar var. Elektrik enerjisi sahəsində əməkdaşlığı qeyd etmək kifayətdir, burada bizim faydalı əlaqələrimiz var.

Biz qaz sahəsində strateji tərəfdaşlığın dərinləşdirilməsinin mühüm məsələlərini, eləcə də perspektivləri müzakirə etdik və əməkdaşlığı gücləndirməyə hazır olduğumuz barədə razılığa gəldik".

Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin bəyanatından: "Üç ölkənin energetika sahəsində əmək-

daşlıq perspektivlərini nəzərdən keçirdik. Söhbət karbohidrogen yataqlarının işlənməsi və hasil olunan elektrik enerjisinin ixracı üzrə perspektiv layihələrdən gədir".

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev söylənilən fikirləri ümumiləşdirərək bəyan etmişdir: "Müzakirə olunan məsələlər burada artıq qeyd olundu, onları təkrar etmək istəmirəm. Amma bir şeyi deyə bilərəm, artıq müvafiq dövlət qurumlarına göstərişlər verildi ki, üçtərəfli əməkdaşlıq formatı yaradılsın və bizim növbəti görüşümüzdə konkret istiqamətlər üzrə təkliflər verilsin. Bütün göstərişlər verildi. Yenə də deyirəm, burada səslənmişdi - nəqliyyat, tranzit, logistika, elektroenergetika, neft, qaz sahələri və mədəni əlaqələr. Qaldı ki, bütün bu göstərişlərin vaxtında yerinə yetirilməsinə, mənim buna da şübhəm yoxdur".

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"